

Una carta d'amor

JORDI GRÀCIA

Quiet

Màrius Serra

Empúries

128 pàgines. 15 euros

Tampoc aquest llibre de Màrius Serra (Barcelona, 1963) és normal ni en la forma d'organitzar-lo ni en la motivació que l'anima: és un llibre contra l'oblit i per l'amor d'un nen profundament desvalgut i totalment discapacitat. I aquest nen és el seu fill petit. Hores d'ara la major part dels lectors ho saben perquè la premsa, la ràdio i la televisió se n'han fet ampli ressò. Serra és un personatge públic de les lletres i el periodisme i s'ha desfet ara de les prevencions o els pudors per aïllar narrativament alguns moments de la vida del seu fill paralític cerebral. Només són 150 planes de text però la lectura és esgotadora perquè l'acompanya un esforç d'autocontenció —el lector sap que allò és veritat— i de respecte moral per la matèria del relat: no és només narrativa realista; són relats sobre la realitat viscuda en primera persona. La del pare Màrius Serra però també la de la mare i la de la filla gran, i la d'en Lluís, o

Llullu, que parla per si mateix per via d'una il·lusió òptica (i moral) que el fa córrer a les últimes planes del llibre, i van sense paginar perquè són fantasia. El noi no correrà mai fora del llibre. Però l'humor usual a la narrativa de Màrius Serra hi és, com hi és l'habilitat de l'escriptor per rebaixar aquí el patetisme i accentuar allà la hilaritat, i tot treballat amb l'alliberació episòdica de la ira o la còlera, però també la pietat i la tendresa. La distància narrativa, l'estil mateix en la seva nuesa i absència de moralina o espiritualisme, fa la feina ben feta i treu del text els grumolls i col·lapses emocionals previsibles. Potser també perquè l'autoparòdia del narrador i la percepció lleugerament histriònica de si mateix permeten construir relats divertits contra tot pronòstic, com passa amb les dificultats per trobar el lloc on esperar el vehicle que porta el fill diàriament al centre mèdic.

La seva vulnerabilitat és absoluta i el dramatisme potencial molt alt, però res d'això està en el llibre perquè transmet amb naturalitat les decisions ingents que s'han de prendre cada dos per tres per tal de saber ajudar i saber estimar un cos profun-

dament inexpressiu, incapaç d'expressar res, però viu i ple de necessitats. De vegades el llibre sembla un curs intel·ligent i irònic de saviesa moral, sobretot perquè mai el to es desvia ni a l'autocompassió ni a l'alliçonament moralitzant.

La seva pretensió literària tampoc és delirant, i això permet al lector una trobada amb l'autor i el seu fill allunyat de la catarsi dramàtica i allunyat també del despulament obscè. Potser sí que fa trenta o cinquanta anys no haguéssim sabut massa bé com llegir la matèria tan pertorbadorament privada del llibre —des del descobriment de la malaltia fins a la fràgil ficció de fer-lo córrer visualment a les últimes planes—, però ara els lectors hem entès i hem llegit aquestes experiències fora de la fe catòlica, fora del silenci i l'ocultament, de la vergonya i de la culpa, i hem entrat amb les portes obertes de bat a bat a la casa d'un noi que viu entre atacs d'epilèpsia i la immobilitat total, mentre sabem que els seus pares i la germana organitzen el món d'en Lluís amb el càlcul i el mètode que demana l'amor. Per això és essencialment una carta d'amor.

Diferents imatges de Lluís, o Llullu, apareixen a les darreres pàgines del llibre que Màrius Serra dedica al seu fill. Fullejades ràpidament, produeixen l'efecte òptic que el nen està corrent, cosa que no podrà fer mai fora del llibre.